

การพัฒนาชุดการสอนการบรรเลงพิณชั้นพื้นฐานสำหรับนักศึกษา
หลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 1 แขนงดนตรีพื้นเมือง
คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

The Construction of Instructional Package for Basic Pin :
Esan Musical Instrument for The 1st Year Folk Music Students
in Khon Kaen University

กิตติช มะลิวรรณ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Kittithuch Mariwan

Khon Kaen University

Email: Kittithuch.m@kkumail.com

*****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและศึกษาประสิทธิภาพชุดการสอนการบรรเลงพิณชั้นพื้นฐานและเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อชุดการสอนการบรรเลงพิณชั้นพื้นฐาน ซึ่งใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้กลุ่มผู้เรียนจำนวน 5 คน เป็นนักศึกษาหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 แขนงดนตรีพื้นเมือง คณะศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนก่อนดำเนินการทดลอง เพื่อคัดเลือกนักศึกษาเครื่องดนตรีพิณกลุ่มตัวอย่าง โดยการคัดเลือกแบบเจาะจงและชี้แจงรายละเอียดของการวิจัยทั้งหมด 2) ขั้นตอนในการดำเนินการทดลองมีระยะเวลาในการทดลองทั้งหมด 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 คาบ คาบละ 2 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) ชุดการสอนการบรรเลงพิณชั้นพื้นฐาน 2) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน 3) แบบทดสอบย่อย 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของแบบฝึกทักษะในชุดการสอนการบรรเลงพิณชั้นพื้นฐาน

---

* ได้รับบทความ: 6 ตุลาคม 2565; แก้ไขบทความ: 25 มีนาคม 2566; ตอรับตีพิมพ์: 30 มีนาคม 2566

Received: 6 October 2022; Revised: 25 March 2023; Accepted: 30 March 2023

ผลการวิจัยพบว่า

1) ชุดการสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐานมีประสิทธิภาพ 81.3/86 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ และนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อชุดการสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐานอยู่ที่ 4.27 ซึ่งอยู่ในระดับเกณฑ์มีความพึงพอใจมากที่สุด โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

2) การใช้ชุดการสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐานจากการทดสอบ ของกลุ่มตัวอย่าง ทำให้กลุ่มตัวอย่างเกิดประสิทธิภาพในเรียนรู้ เกิดทักษะการบรรเลงเครื่องดนตรีพิณสูงสุดและมีความพึงพอใจในชุดการสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐาน

คำสำคัญ: การสร้างชุดการสอน; พิณ; การหาประสิทธิภาพของแบบฝึก

Abstract

This research is quantitative. The aim is to develop and investigate the effectiveness of basic Phin teaching and students' satisfaction with basic Phin teaching using cooperative learning method based on a group of 5 students of Bachelor of Music Programme, 1st year in Indigenous Music, Faculty of Fine Arts, Khon Kaen University. The research instruments were; 1) a basic Phin instrument, 2) a test before and after the lesson, 3) a subtest, and 4) a questionnaire on satisfaction with the basic Phin instrument.

The results showed that:

1) the basic instrumentation for Phin was 81.3/86, which is above the threshold of 80/80, and that the students in the sample were satisfied with the basic instrumentation for Phin with 4.27, which is the highest satisfaction level. The statistics used in data analysis are percentage, mean ($\bar{x}$), and standard deviation (S.D).

2) The study found that the use of basic Phin teaching sets from the group instrument test made Phin playing more effective in expertise. The highest Phin instrumentation skills and satisfaction of basic Phin instrumentation teaching set.

Keywords: Teaching Tutorials; Phin; Teaching Practice Evaluation Tools

บทนำ

เนื่องจากภูมิอากาศของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน) มีอากาศที่ร้อนอบอ้าวและแห้งแล้ง ฉะนั้นแล้วเมื่อถึงเวลายามหน้าฝนของชาวอีสาน ต้องรีบทำมาหากินเพื่อที่จะเลี้ยงดูคนในครอบครัว จนทำให้ไม่มีเวลาที่จะสร้างความสนุกสนาน เครื่องดนตรีพื้นเมืองอีสานจึงไม่สวยงามและถูกประดิษฐ์ขึ้นอย่างง่าย ๆ และต้องใช้วัสดุที่สามารถหาได้ภายในท้องถิ่น การบรรเลงเพลงจึงมีจังหวะรวดเร็วและมีความ คึกคัก กระชับ สนุกสนานและความเร่รืบ ซึ่งเป็นจุดเด่นของดนตรีพื้นบ้านอีสาน (ไชแสง ศุขะวัฒน์, 2535) เครื่องดนตรีพื้นเมืองอีสานสามารถแบ่งลักษณะของเครื่องดนตรีได้อย่างชัดเจน ลักษณะเครื่องดนตรี แตกต่างกันออกไปตามลักษณะภูมิประเทศ และดนตรีพื้นเมืองอีสานจะมีเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะตัว โดยเกิดจากภูมิปัญญาของชาวบ้านชาวอีสาน โดยลักษณะต่าง ๆ ของเครื่องดนตรีพื้นเมือง ในแต่ละท้องถิ่น จะไม่เหมือนกันและได้มีการนำมารวมวงกัน ซึ่งเครื่องดนตรีอีสานของคนสมัยก่อนสามารถดัดแปลงมาจาก วัสดุอุปกรณ์ใกล้ตัวมาทำเป็นเครื่องดนตรี หรือเครื่องประกอบจังหวะ (บุษกร สำโรงทอง, 2551)

ปัจจุบันเครื่องดนตรีพื้นเมืองอีสานหลายชนิดถูกนำมาพัฒนาและประยุกต์ในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็น ลักษณะทางกายภาพ เสียงของเครื่องดนตรี เทคนิคการบรรเลง ฯลฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พิณ ซึ่งได้ถูกนำไป ประยุกต์รูปทรงโดยแต่ละช่างทำพิณ ส่งผลให้พิณในปัจจุบันมีลักษณะทางกายภาพ และเสียงที่คล้ายคลึง กับกีตาร์ไฟฟ้า ทำให้มีชื่อเสียงของเสียงที่เป็นมาตรฐานเท่ากับกีตาร์ไฟฟ้าและจะมีความเพี้ยนของเสียงน้อยกว่า พิณไฟฟ้าในยุคสมัยก่อน ปัจจุบันพิณจึงถูกนำมาใช้บรรเลงร่วมกับเครื่องดนตรีสากลชนิดอื่น ๆ เช่น การนำไป บรรเลงประกอบเพลงขับร้องทั้งบรรเลงเดี่ยว บรรเลงประสาน และบรรเลงร่วมกับวงดนตรีสากล วงหมอลำซึ่ง วงดนตรีลูกทุ่ง วงดนตรีเพื่อชีวิต ฯลฯ การเรียนดนตรีพื้นเมืองอีสานเป็นการมุ่งเน้นพัฒนาการเรียนการสอน โดยพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติเครื่องดนตรี สามารถนำมาพัฒนา การปฏิบัติดนตรีในขั้นสูงต่อไปอย่างถูกต้องและเหมาะสม ตลอดจนทำให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ เครื่องดนตรีพื้นเมืองอีสาน รวมทั้งการผสมผสานศิลปวัฒนธรรมอีสานและศิลปวัฒนธรรมสากล

ปัญหาในการเรียนดนตรีพื้นเมืองในปัจจุบัน เกิดจากขาดการสอนในเรื่องของการฝึกปฏิบัติ เครื่องดนตรีพื้นเมืองขั้นพื้นฐาน ทั้งการอ่านโน้ตพื้นเมืองรวมไปทั้งการบรรเลงเครื่องดนตรีพื้นเมืองอีสาน ทุกชิ้น ทำให้การเรียนการสอนวิชาดนตรีพื้นเมืองมีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ ส่งผลต่อนักศึกษา ในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาทำให้นักศึกษาไม่สามารถเข้าใจในการอ่านหรือเขียนโน้ต รวมไปถึง การบรรเลงเครื่องดนตรีพื้นเมืองอีสานได้อย่างถูกต้อง

ด้วยเหตุผลนี้ผู้วิจัยจึงเกิดความสนใจเกี่ยวกับเครื่องดนตรีพื้นเมืองอีสาน พิณ เพราะถือว่าเป็น เครื่องดนตรีหลักของวงโปงลาง และเครื่องดนตรีประเภทนี้ได้มีเทคนิคในการบรรเลงหลายรูปแบบที่จะมี ความแตกต่างกันออกไป ซึ่งแต่ละเทคนิคมีความยากง่ายต่างกัน เช่น การสับตีปีก การไล่นิ้ว การจับคอร์ด จึงมีส่วนที่จำเป็นต้องมีการสร้างแบบฝึกทักษะการบรรเลงพิณ ให้ไปในแนวทางการบรรเลงอย่างถูกต้อง

และเหมาะสม ผู้วิจัยจึงหยิบยกขึ้นมาเป็นกรณีศึกษา ภายใต้หัวข้อเรื่อง การพัฒนาชุดการสอนการบรรเลงพิณ
ขั้นพื้นฐานสำหรับนักศึกษาหลักสูตร ดุริยางคศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 แขนงดนตรีพื้นเมือง คณะศิลปกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดการสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐานสำหรับนักศึกษาหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 แขนงดนตรีพื้นเมือง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาการปฏิบัติการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษางานวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดการสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐานสำหรับนักศึกษาหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 แขนงดนตรีพื้นเมือง เอกพิณ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งมีวิธีการขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานในการเก็บข้อมูล ดังนี้ 1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ 4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร การวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 แขนงดนตรีพื้นเมือง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 5 คนโดยมีเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้

1.1.1 เป็นนักศึกษาที่เรียนเครื่องดนตรีพื้นเมืองอีสาน พิณ แขนงดนตรีพื้นเมือง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

1.1.2 เป็นนักศึกษาที่เรียนเครื่องดนตรีพื้นเมืองอีสาน พิณ ที่มีเวลาฝึกซ้อมพิณไม่ต่ำกว่า 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ชุดการสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐานสำหรับนักศึกษา หลักสูตร ดุริยางคศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 แขนงดนตรีพื้นเมือง เอกพิณ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น แบ่งออกเป็น

1. การไล่น้ตบนคอพิณ
2. การจับคอร์ดบนคอพิณ
3. การฝึกบรรเลงลายจอนพอนฟัด

2.2 แบบทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอน การบรรเลงพิณขั้นพื้นฐาน โดยแบ่งออกเป็นแบบทดสอบก่อนเรียน แบบทดสอบย่อย และแบบทดสอบหลังเรียน

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดการสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐาน

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

3.1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาขั้นตอน เนื้อหาสาระ ว่าสิ่งใดสำคัญในการพัฒนาชุดการสอนปฏิบัติพิณ ผู้สอนนั้นจะเน้นให้นักศึกษาได้รับประโยชน์ไปในด้านใด

2. หลังจากได้มีการศึกษาเนื้อหาสาระ ต้องกำหนดรูปแบบการสร้างชุดการสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐาน โดยคำนึงถึงตัวนักศึกษาให้มากที่สุดว่าจะได้เนื้อหาสาระและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านใดหลังจากได้ฝึกปฏิบัติชุดการสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐาน

3. กำหนดหน่วยการฝึกปฏิบัติ โดยเน้นเนื้อหาที่นักศึกษาเกิดความสนใจ สนุกกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน

4. ฝึกปฏิบัติสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้และหัวข้อ

5. สร้างแบบทดสอบก่อนเรียน แบบทดสอบย่อย และแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อประเมินพัฒนาการของนักศึกษา

6. นำชุดการสอนการบรรเลงพิณที่สร้างขึ้น ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ

7. นำชุดการสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐานที่ได้รับการปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินตรวจสอบ

8. นำชุดการสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐานไปใช้ได้จริง

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ขั้นตอนก่อนดำเนินการทดลอง

1. คัดเลือกนักศึกษาเครื่องดนตรีพิณกลุ่มตัวอย่าง โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง

2. ชี้แจงรายละเอียดของการวิจัยทั้งหมด

4.2 ขั้นตอนในการดำเนินการทดลอง

1. ทดลองชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้เวลาทั้งหมด 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 คาบๆ ละ 2 ชั่วโมง

2. ภายหลังเสร็จสิ้นการฝึกปฏิบัติชุดการสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยนำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์ประเมินประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะในชุดการสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐาน

3. ให้นักศึกษากลุ่มตัวอย่างประเมินแบบสอบถามความพึงพอใจต่อชุดการสอน การบรรเลงพิณขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อทราบถึงความพึงพอใจของนักศึกษาต่อชุดการสอน

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 หาประสิทธิภาพจากชุดการสอนตามเกณฑ์ 80/80 แบ่งได้ ดังนี้

80 ตัวแรก หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการเป็นความสามารถในการใช้ชุด การสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาความสามารถของนักศึกษาจากการประเมินผลระหว่างเรียน ของกลุ่มทดลอง จำนวน 5 คน

80 ตัวหลัง หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ด้านผลลัพธ์เป็นความสามารถ ในการใช้ชุดการสอน การบรรเลงพิณ เพื่อพัฒนาทางความสามารถของนักศึกษาโดยผ่านแบบทดสอบหลังเรียนของชุดการสอน การบรรเลงพิณ ของกลุ่มทดลองจำนวน 5 คน

5.2 คำนวณค่าสถิติพื้นฐานของแบบทดสอบความพึงพอใจ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาหาประสิทธิภาพของชุดการสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัย ได้จัดสร้างขึ้น ซึ่งได้ใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยได้คัดเลือกผู้เรียนที่เป็นนักศึกษาที่เรียนเครื่องดนตรี พื้นเมืองอีสาน พิณ แขนงดนตรีพื้นเมือง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 5 คน โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือก คือเป็นนักศึกษาที่เรียนเครื่องดนตรีพื้นเมืองอีสาน พิณ ที่มีเวลาฝึกซ้อมพิณ ไม่ต่ำกว่า 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ซึ่งได้ ทำการเรียนการสอนทั้งสิ้น 6 คาบ คาบละ 2 ชั่วโมง โดยผู้วิจัย ได้ใช้วิธีการบรรยายและสาธิตก่อนให้นักศึกษาทำชุดการสอนได้ผลวิจัย ดังนี้

1. ชุดการสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐานมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งเอาไว้
2. นักศึกษามีความพึงพอใจต่อชุดการสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด (4.27) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่านักศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุดในเรื่องโน้ต บนคอพิณ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ชุดการสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐานมีประสิทธิภาพ 81.3/86 ซึ่ง สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ จากการที่ชุดการสอนมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดอาจมีสาเหตุเนื่องมาจากผู้วิจัยได้ศึกษา หลักการเกี่ยวกับการสร้างชุดการสอน ซึ่งประสาธ อิศรปริดา (2538) ได้สรุปผลการทดลองของธอร์นไคค์ ไว้ว่า กฎแห่งการฝึกหัด หมายถึง การที่นักศึกษาได้ฝึกหัดหรือกระทำซ้ำ ๆ บ่อย ๆ

ย่อมจะทำให้เกิดความเข้าใจต่อสิ่งที่จะเรียนรู้ การตอบสนองอย่างใดอย่างหนึ่งอยู่เสมอย่อมทำให้เกิดทักษะ ซึ่งผู้วิจัยได้นำหลักการนี้มาใช้ในการสร้างชุดการสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐาน จะเห็นได้จากชุดการสอน การบรรเลงพิณขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจะมีการเน้นย้ำในการคิดและปฏิบัติ ในแต่ละเรื่องซ้ำ ๆ บ่อย ๆ แต่มีการปรับเปลี่ยนวิธีการฝึกหัดให้นักศึกษาไม่เกิดความเบื่อหน่ายแต่ยังเน้นย้ำในองค์ความรู้เรื่องนั้น ๆ โดยผู้วิจัยได้เรียงลำดับการฝึกทักษะจากง่ายไปยากเพื่อให้นักศึกษาเกิดความภูมิใจในตนเองที่สามารถทำได้ และมีความสนใจในการเรียนรู้ในหัวข้อถัดไป ซึ่งสุจริต เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์มพรรย์ (2523) ได้ให้หลักจิตวิทยาในการสร้างชุดการสอนตามกฎการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ว่า ความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นสิ่งที่ครูควรคำนึงด้วยว่านักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ความถนัด ความสามารถ และความสนใจที่ต่างกัน ฉะนั้นในการสร้างชุดการสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐานจึงควรพิจารณาถึงความเหมาะสม โดยการจัดชุด การสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐานจากง่ายไปยากเพื่อดึงดูดความสนใจของนักศึกษา เป็นการกระตุ้น ให้ติดตามต่อไป ส่งผลให้นักศึกษา ประสบความสำเร็จในการทำแบบฝึก ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำหลักการต่าง ๆ มารวบรวมเพื่อเป็นแนวทางในการจัดสร้างชุดการสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐานให้เกิดประสิทธิภาพ อันสูงสุด

ทั้งนี้ทั้งนั้นผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ที่ได้ศึกษานำมาสร้างชุดการสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐาน ได้ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาในการวิจัย เพื่อนำข้อเสนอแนะมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข ชุดการสอนให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และเกิดความเหมาะสมแก่นักศึกษาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอันสูงสุด ในการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้คำนึงถึงเนื้อหาทั้งด้านทฤษฎี และปฏิบัติ ให้มีความครอบคลุมและเหมาะสม กับข้อจำกัดเวลาในการเรียนรู้ เมื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินเห็นชอบ เรียบร้อยแล้วผู้วิจัยได้ นำไปใช้กับ กลุ่มเป้าหมาย

2. ทักษะของนักศึกษาหลังจากได้ศึกษาและใช้ชุดการสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐาน มีค่าดัชนี ประสิทธิภาพเท่ากับ 0.80 แสดงว่า ชุดการสอนนี้ช่วยให้นักศึกษาเกิดองค์ความรู้และพัฒนา เพิ่มขึ้น เท่ากับ 0.80 หรือ คิดเป็นร้อยละ 80 อาจมีสาเหตุเนื่องจากผู้วิจัยได้เลือกใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อให้นักศึกษา สามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และผู้วิจัยได้ชี้แจงนักศึกษาให้เห็นถึงความสำคัญของการเรียนรู้แบบร่วมมือ และชี้แจงให้เห็นถึงความสำคัญของสมาชิกในกลุ่ม หากคนเก่งในกลุ่มไม่ช่วยเหลือเพื่อนก็จะไม่สามารถ บรรลุเป้าหมายได้ หรือหากคนด้อยในกลุ่มไม่เกิดความพยายาม ย่อมจะทำให้สมาชิกในกลุ่มไม่บรรลุ เป้าหมาย ทุกคนจะประสบความสำเร็จได้ก็เนื่อง ด้วยกลุ่มประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี แชมมณี (2550) ที่ได้กล่าวโดยสรุปว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือ จะต้องพยายามชี้ให้ทุกคนในกลุ่มนั้นเห็นถึง ความสำคัญของทุกคนในกลุ่ม สมาชิกแต่ละคนจะประสบความสำเร็จได้ ก็ต่อเมื่อกลุ่มประสบความสำเร็จ ซึ่งจากการสังเกตของผู้วิจัยในการใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือนักศึกษาเกิดความสนใจ และมีแรงผลักดัน ในการเรียนรู้และพร้อมจะพัฒนา นักศึกษาที่ทำได้ดีแล้วก็จะพยายามช่วยเพื่อน ทำให้ได้ทบทวนองค์ความรู้

ที่ได้ให้มีความแม่นยำมากขึ้น ส่วนนักศึกษาที่เรียนอ่อนจะมีความพยายามในการเรียนรู้และฝึกซ้อมมากขึ้น เพื่อให้กลุ่มประสบความสำเร็จ นักศึกษามีความตั้งใจและร่วมมือในการเรียนรู้ที่ตีความทำให้บรรลุเป้าหมาย วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้นักศึกษาเกิดแรงผลักดัน ความกระตือรือร้นและความสนุกในการฝึกซ้อมแบบฝึกทักษะการบรรเลงพิณ ในการเรียนการสอนนั้นผู้วิจัยได้ใช้วิธีการอธิบายและแสดงตัวอย่างให้นักศึกษาในแต่ละแบบฝึกทักษะและได้เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีโอกาสซักถามในข้อสงสัยต่าง ๆ แล้วให้ได้ลองปฏิบัติตามแบบฝึกทักษะในชุดการสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐาน หากผิดพลาดผู้สอนจะให้คำแนะนำและอธิบายแบบฝึกทักษะในชุดการสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ นักศึกษาสามารถฝึกทักษะการบรรเลงพิณอยู่ในเกณฑ์ที่ดีและแบบฝึกทักษะในชุดการสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐานนี้ ช่วยให้นักศึกษาเกิดองค์ความรู้และพัฒนาการบรรเลงพิณเพิ่มมากขึ้น

3. ผลความพึงพอใจของนักศึกษาต่อชุดการสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐาน เมื่อสิ้นสุด การเรียนการสอนแล้วนักศึกษามีความพึงพอใจต่อชุดการสอนค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ที่ 4.27 ซึ่งอยู่ในระดับเกณฑ์ความพึงพอใจ มากที่สุด อาจมีสาเหตุจากผู้วิจัยคัดเลือกนักศึกษาเครื่องดนตรีพื้นเมืองอีสาน “พิณ” ที่มีเวลาฝึกซ้อมพิณไม่ต่ำกว่า 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ทำให้นักศึกษาเกิดความพึงพอใจเมื่อตนเองสามารถปฏิบัติได้ และเมื่อนักศึกษาทำชุดการสอนจบ นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของคอร์ตบนคอปิณ โน้ตบนคอปิณ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในด้านอื่น ๆ ได้ซึ่งองค์ความรู้นี้จึงถือเป็นสิ่งใหม่กับตัวนักศึกษา เมื่อนักศึกษาเข้าใจและปฏิบัติได้จึงทำให้เกิดความพึงพอใจในสิ่งที่ได้เรียนรู้ เกิดความพึงพอใจต่อชุดการสอน จากข้อมูลที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลมานั้น ประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย 4.8 อยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ นักศึกษามีความเข้าใจเรื่องการไล่น้ตบนคอปิณมากขึ้น และนักศึกษามีความพึงพอใจกับชุดการสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐานในสองประเด็นนี้นักศึกษามีความพึงพอใจมากอาจเนื่องมาจากในชุดการสอนมีการเน้นย้ำในเรื่องของคอร์ตบนคอปิณ โน้ตบนคอปิณและการไล่น้ตบนคอปิณมาก จึงทำให้นักศึกษาเข้าใจและสามารถปฏิบัติได้ดี ส่วนคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย 3.6 เกิดจากในชุดการสอนมีเนื้อหาบางอย่างไม่เพียงพอต่อผู้เรียน

4. ประเด็นข้อสังเกตจากผู้วิจัย

4.1 นักศึกษามีความสนใจในการเรียนรู้มากอาจเนื่องด้วยเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่นักศึกษา ยังไม่เคยศึกษาและมีความต้องการในการศึกษา จึงทำให้เกิดความกระตือรือร้นในการฝึกซ้อม

4.2 นักศึกษาที่มีคะแนนอ่อนจะมีความพัฒนาตนเองสูงเนื่องจากการเรียนโดยการเรียนรู้แบบร่วมมือทำให้นักศึกษาที่มีคะแนนอ่อนต้องการทำให้กลุ่มบรรลุเป้าหมาย จึงเกิดการกระตือรือร้นในการเรียนรู้และฝึกซ้อมมากขึ้น

4.3 เมื่อนักศึกษาทำแบบฝึกทักษะในชุดการสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐานเกิดความสนใจมากกว่าแบบทักษะด้านคีตวิเคราะห์ เนื่องจากได้เล่นร่วมกันทำให้เกิดความเพลิดเพลินในการทำชุดการสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ในการใช้ชุดการสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐาน ผู้สอนจำเป็นต้องสาธิตและอธิบายเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนให้นักศึกษาได้เข้าใจก่อนทำแบบฝึกทักษะ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

1.2 การเรียนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐาน ผู้สอนควรอธิบายให้นักศึกษามีความเข้าใจถึงเรื่องของคอร์ดบนคอปิณ การไล่นิตบนคอปิณในรูปแบบต่างๆ ผู้สอนควรสาธิตให้นักศึกษาดูเป็นตัวอย่างก่อนทำแบบฝึกทักษะเพื่อให้เกิดประสิทธิผลอันสูงสุด

1.3 นักศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้เบื้องต้นในเรื่องของการบรรเลงพิณ การอ่านโน้ตที่บ้าน เพื่อง่ายต่อการทำความเข้าใจในเรื่องของคอร์ดบนคอปิณและการไล่นิตบนคอปิณ

1.4 เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักศึกษา นักศึกษาควรมีการฝึกซ้อมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรเพิ่มระยะเวลาของชั่วโมงในการเรียนการสอนให้มากขึ้นเนื่องจากนักศึกษาจำเป็นต้องใช้เวลาในการทำแบบฝึกทักษะค่อนข้างมากทำให้มีความเร่งรีบในการสอนเนื้อหาให้แก่นักศึกษา

2.2 ควรเพิ่มทักษะการปฏิบัติควบคู่ไปกับทักษะการคิดวิเคราะห์ในเรื่องของคอร์ดบนคอปิณและการไล่นิตบนคอปิณตั้งแต่เริ่มแบบฝึกทักษะในช่วงต้น

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาชุดการสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐานสำหรับนักศึกษาหลักสูตรดุริยางคศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่1 แขวงดนตรีพื้นเมือง คณะศิลปกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น ทำให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาทักษะการไล่นิตบนคอปิณ การจับคอร์ดบนคอปิณ รวมไปถึงสามารถบรรเลงลายจอนฟอนพัตได้ ซึ่งชุดการสอนการบรรเลงพิณขั้นพื้นฐาน ยังสามารถนำไปต่อยอด เกิดองค์ความรู้ใหม่ในการบรรเลงพิณในรูปแบบต่าง ๆ ได้อีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- ไชแสง ศุขะวัฒน์. (2535). สังคตินิยมว่าด้วย : ดนตรีตะวันตก. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ทีศนา เขมมณี. (2550). รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย. (พิมพ์ครั้งที่ 4) กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุษกร สำโรงทอง. (2551). พิณ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประสาธ อิศรปรีดา. (2538). สารัตถะจิตวิทยาการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 5). มหาสารคาม: โครงการผลิตเอกสารตำรา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุจิริต เพียรชอบ. (2523). วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.